

DDC:
YER: 91-303
YIL:
CLT:
KSM:
KOP:
DEM: 91-586

KÜTÜPHANESİ

PARLAMENTOLARIN MODERNİZASYONU I.ULUSLARARASI KONGRESİ

21-26 AĞUSTOS 1990, ARJANTİN-BUENOS AIRES

KATILANLAR:

MUSTAFA UĞUR ENER, KÜTAHYA MİLLETVEKİLİ
T.B.M.M İDARE AMİRİ

MESUT ARSLANBEK, DIŞİLİŞKİLER VE PROTOKOL
MÜDÜRLÜĞÜ TERCÜMANI

AHMET ÖZÇAM, T.B.M.M.BAŞKANI DANIŞMANI

HAZIRLAYAN

M E S U T A R S L A N B E K

EYLÜL 1990- ANKARA

İ Ç İ N D E K İ L E R

91-586

SAYFA

İçindekiler	2
Konular ve Katılan Yabancı Ülkeler.....	3
Arjantin Temsilciler Meclisi Başkanı Sayın Alberto PIERRI' nin Konferansı Açış Konuşması	4
Parlamentoların Modernizasyonu I.Uluslararası Kongresi'nin Açılışında Kongre Başkanı Sayın Julio BADRAN'ın Yaptığı Konuşma	5
Kongreya Katılanlar Onuruna Arjantin Çiftçiler Derneği Başkanı Sayın Dr.Guillermo E.ALCHOURAN Tarafından Verilen Resepsiyondaki Konuşma (25.8.1990)	6
I. Komisyon.....	8
I.Komisyon Çalışmaları Sonuçları.....	10
II Komisyon.....	11
II.Komisyon Çalışmaları Sonuçları.....	13
III.Komisyon.....	14
III.Komisyon Çalışmaları Sonuçları.....	16
IV. Komisyon.....	17
IV. Komisyon Çalışmaları Sonuçları.....	20

PARLAMENTOLARIN MODERNİZASYONU I.ULUSLARARASI KONGRESİ
21-26 AĞUSTOS 1990, ARJANTİN, BUENOS AIRES

KONULAR

- KONU 1 :** Modern devlette temsil
Temsilciler ile temsil edilenler arasındaki ilişki
Demokratik fikir birliğinin merkezi olarak parlamento
Parlamento grubu veya parti kurulu
- KONU 2 :** Parlamento ve yürütme gücü
Kurumsal ilişkiler
Farklı sistemler; Parlamento, Başkanlık ve Ara Sistemler
- KONU 3 :** Uluslararası ve bölgesel parlamentolar
Bunların modern dünyadaki önemi
Farklı deneyimler
Alınan kararların niteliği ve etkililiği
- KONU 4 :** Yasama işlevinin modernizasyonu
Komisyonların yasama çalışmaları
Temel yasalar
Enformasyon ve yasamaya destek sağlayan etkinlikler
Parlamentoların ve parlamentonun çalışmalarının fonksiyonel olarak hızlandırılması

TOPLANTIYA KATILAN YABANCI ÜLKELER

Arnavutluk	Gabon	Türkiye
Federal Almanya	Ekvator Ginesi	Zaire
Belçika	İrlanda Cumhuriyeti	
Bolivya	İsrail	
Brezilya	İtalya	
Kabo Verde	Pakistan	
Kamerun	İran	
Şili	Paraguay	
Kolombiya	Dominik Cumhuriyeti	
Güney Kore	Senegal	
Kosta Rika	Tayland	
Mısır	S.S.C.B.	
A.B.D.	Uruguay	
Fransa	Venezuela	

ARJANTİN TEMSİLCİLER MECLİSİ BAŞKANI SAYIN ALBERTO PIERRI'NİN
PARLAMENTOLARIN MODERNİZASYONU I.ULUSLARARASI KONGRESİ'Nİ
AÇIŞ KONUŞMASI

(Ö Z E T)

21 AĞUSTOS 1990

Dünyanın çeşitli ülkelerini temsil etmek üzere Buenos Aires'e geelen delegeler arasında demokrasi odak noktası alınarak parlamento ve parlamenter sorunlarının görüşülmesi amaçlanmıştır. Arjantin halkı arzulanan demokrasiye kavuşmak için sürekli bir çaba içindedir. Bu nedenle Yasama Erkinin Modernleştirilmesi konusu en önemli hususu teşkil etmektedir.

Sayın Başkan özellikle Arjantin'de parlamentonun rolünün demokrasi-nin gelişmesinin teminatı olan siyasi partilerin ve ülke siyasi gerçekleri-nin evrimi yoluyla Anayasal kurumların uyum içinde çalışmalarını n sağlanarak geliştirilebileceğini vurgulamıştır.

Devellette yer alan üç ayrı kuvvetin arasındaki iyi ve uyumlu ilişkilerin devletin işgörmesini kolaylaştırarak, sonuçta oy sandığının kamuoyunun arzularını, tercihlerini göstereceğini ifade etmiştir.

Bunalım (kriz) dönemlerinde yürütmenin Parlamentoların siyasi onayını almaksızın hükümetin programlarının icrasını-bütünüyle mantıklı ve adil- kolaylaştıracak şekilde görev yapması, Parlamentonun özel rolünü yerine getirmesine engel teşkil ettiğini sözlerine ekleyerek, bu toplantının kendi ülkelerine önemli ölçüde katkıda bulunacağı konusunda-ki düşüncelerini ifade etmiştir.

21 AĞUSTOS 1990

Dünyanın çeşitli ülkelerini temsil etmek üzere Buenos Aires'e geelen delegeler arasında demokrasi odak noktası alınarak parlamento ve parlamenter sorunlarının görüşülmesi amaçlanmıştır. Arjantin halkı arzulanan demokrasiye kavuşmak için sürekli bir çaba içindedir. Bu nedenle Yasama Erkinin Modernleştirilmesi konusu en önemli hususu teşkil etmektedir.

Sayın Başkan özellikle Arjantin'de parlamentonun rolünün demokrasi-nin gelişmesinin teminatı olan siyasi partilerin ve ülke siyasi gerçekleri-nin evrimi yoluyla Anayasal kurumların uyum içinde çalışmalarını n sağlanarak geliştirilebileceğini vurgulamıştır.

Devellette yer alan üç ayrı kuvvetin arasındaki iyi ve uyumlu ilişkilerin devletin işgörmesini kolaylaştırarak, sonuçta oy sandığının kamuoyunun arzularını, tercihlerini göstereceğini ifade etmiştir.

Bunalım (kriz) dönemlerinde yürütmenin Parlamentoların siyasi onayını almaksızın hükümetin programlarının icrasını-bütünüyle mantıklı ve adil- kolaylaştıracak şekilde görev yapması, Parlamentonun özel rolünü yerine getirmesine engel teşkil ettiğini sözlerine ekleyerek, bu toplantının kendi ülkelerine önemli ölçüde katkıda bulunacağı konusunda-ki düşüncelerini ifade etmiştir.

PARLAMENTOLARIN MODERNİZASYONU I.ULUSLARARASI KONGRESİ'NİN

BAŞKANI TEMSİLCİLER MECLİSİ ÜYESİ SAYIN JULIO BADRAN'IN

AÇILIŞTA YAPTIĞI KONUŞMA

(Ö Z E T)

21 AĞUSTOS 1990

Tertip Komitesi Başkanı Sayın Julio Badran'ın açılışta Meclis Başkanının ardından yaptığı konuşmasında modernizasyonun yalnızca mekanizasyon ya da otomasyonlaşma şeklinde anlaşılmaması gerektiği, toplumdaki tüm işlevsel unsurların genel refah, adalet ve barış hedeflerini gerçekleştirmek üzere birbirleriyle uyum içinde olmasının gerekliliğini önemle belirtti.

Demokrasinin en önemli unsuru olan 'katılım'ın tüm kurumların demokrasi kavramıyla uyum içinde çalışmasına sağlayacağı yararlar ve burada parlamentonun rolünü ifade etti.

Muhtelif sorunların çözümünde Kongreye, Parlamenteoya ve üyelerine toplumun güven duymasını, siyasi liderlerin tutumlarının kamuoyu nazarındaki önemi ifade edildi.

Temsil konusunda ortaya çıkan çeşitli sorunlar nedeniyle, temsil eden ile temsil edilen arasındaki ilişkinin yeniden tanımlanmasına ihtiyaç duyulduğu, temsil konusundaki vaki sıkıntıları aşmak üzere farklı sosyal etkenler arasındaki iletişime yeni bir şekil vermenin gerekliliği, böylelikle hukuka uygunluk ve temsile güven duyulmasının temin edileceği tezi gündeme getirildi.

Modernizasyon sürecinin mevcut düzenin toplum gereksinimlerine cevap vermek üzere esnekliği olan kurumsal yapılara gerek duyduğu hususu da vurgulanarak, bu şekilde toplumun güveninin kazanılacağı belirtildi. Parlamentoların modernizasyonunun siyasi liderlerin modern bir toplum oluşturma konusundaki güçleriyle sınırlı arzuları yanında, yerleşik düzene karşı çıkış niteliğinde olması nedeniyle liderlerin bir fikir birliği (consensus) oluşturma gerekmektedir.

PARLAMENTOLARIN MODERNİZASYONU BİRİNCİ ULUSLARARASI KONGRESİNE
KATILANLAR ONURUNA ARJANTİN ÇİFTÇİLER DERNEĞİ BAŞKANI SAYIN
DR.GUILLERMO E.ALCHOURAN TARAFINDAN VERİLEN RESEPSİYONDAKİ
KONUŞMA METNİ

25 AĞUSTOS 1990

Parlamentoların Modernizasyonu I.Uluslararası Kongresinin amaçları-
nın ve ele alınan konuların bir analizini yaparken, demokratik yapının
temil bir kurumunu güçlendirmeyi ve yeniden canlandırmayı amaçlayan
bir somut girişimin varlığını öğrendik.

Böyle önemli bir toplantı münasebetiyle Arjantin Çiftçiler
Derneği güçlü iştirakleri, dünyadaki temsil sistemini destekleme konusun-
daki arzuları yoluyla bu önemli uluslararası toplantıya itibar kazandıran
kendi ülkemiz ve yabancı şahsiyetleri ağırlamaktan memnurluk duymaktadır.

Modern dünya; halen yürürlükteki siyasi, sosyal ve ekonomik
koşullarının ne şekilde olursa olsun farklı olmayarına bakılmaksızın,
ülkeler arasında bir anlaşmaya varılması hususunun kesinlikle dikkate
alınmasının gerekli olduğu gerçeğini sergilemektedir.

Parlamento açısından, söz konusu ortak hususlar parlamentoların
oluşumunda gerçek anlamda bir temsilin sağlanması konusunda yeterli
olabilecek yöntemleri ve parlamentoların çalışmalarını gerçekleştirebilme-
lerine imkan verilen yapıların sayılarının artırılmasını ve güçlendirilme-
sini ifade etmektedir.

Bu çerçevede, bu Uluslararası Kongreye; yabancı seçkin şahsiyetle-
rin bilgi ve deneyimlerinden yararlanma imkanı elde eden ve böylelikle
önerilen hedeflere ulaşabilecek olan ülkemizden nitelikli/yetkili
yasama organı üyeleri, hukuk ve siyaset bilimi uzmanları, üniversite
üyeleri ve görevlilerin katkılarını vurgulamak gerekmektedir.

Dünyadaki çatışmalar, fikir ayrılıkları -pekçok konuda- kurulu
yapıların yetersizliği ya da toplumun hislerinin yanlış yorumlandığı
hususları açıklıkla ortaya çıkarmaktadır.

Geçtiğimiz son yıllarda pekçok hadise Parlamentonun azami derecede
uyumuna gerek duyulan bir ilişki olan toplum ile Devlet arasındaki
bağın yeniden düzenlenmesine duyulan gereksinimi ortaya koyarak, çeşitli
ülkelerde geleneksel yapıların sarsılmasına neden olmuştur.

Bunun da nedeni, onların gerçekte var olan önemlerine ek olarak
entegrasyon sürecine daha büyük ölçüde önem verme eğiliminde olmamız
gösterilebilir. En geniş anlamda bütünleşme siyasi faaliyetlerin yanında
siyaset adamlarının da görevlerini aşmaktadır.

Bir toplumu bütünleştirme iş ve sektörel yönetim görevinin
yanında, vatandaşlık düşüncesinin ötesinde bir bütün olarak ülkenin
taleplerini tam olarak karşılayabilecek tamamlayıcı bir ilişki için
parlamento ve perlamenterlerin etkinlikleriyle yakından ilişkilidir.

Bu davette yeralan ev sahiplerinin içinde bulunduğu durumdan yararlanarak, Arjantin Çiftçiler Derneğinin iş çevreleri ve kurumlaşmış yapılarla yakın bağlarını ve çok değer verdiği bir tepkiyi ya da cevabı almak üzere ülkemiz Kongresindeki çeşitli kesimlerle açık ilişkilerini daima sürdürdüğünü belirtmek istiyorum.

Fikir ayrılıklarının belirttiğı zamanlarda dahi ülkemiz için talep ettiğimiz bu içten fikir alışverişi; bir kurumsal istek/heves olarak değil, her düzeyde cumhuriyetçi sistemin kendine uygun gelişmesini sağlayıcı yeterli bir çerçeve bulabilmesi şeklinde algılanmalıdır.

Bu çerçevede Parolmentoya büyük sorumluluklar düştüğünü ve bu nedenle toplumla olan bağlarını güçlendirmek üzere tarihten gelen koşullarını çağdaş dünyaya uyarlamasına gerek duyulduğunu burada ifade etmek zor değildir.

Üstlendiğimiz görev övgüye lâayık bir görevdir. Çünkü tutacağınız bu yol -açıkça hiç değışitirelemez görünen- kökleri derinlere uluşmış köklü yapılardan ayrılarak parlamento çalışmalarının yeniden düzenlenmesi, gerçek anlamdave temsile dayalı bir katılımı sağlayabilecek gelişmiş etkili ve yeterli mekanizma/işleyiş için ileri teknolojiyle bütünleşmeye götüren bir yoldur.

Hiç şüphe yoktur ki, söz konusu Parolmentoların Modernizasyonu Uluslararası Kongresine katılanların düzeyi, gerçekleştirilen hedeflerin ve gelecekte ulaşılacak amaçların bir teminatı olduğunu bugün konuklarımızla tekrar ifade ederken, Buenos Aires'deki bu ilk toplantının hepimizin arzuladığı bir dizi başarılı çalışmanın ilk açılış adımı olacağını ümit ediyoruz.

Teşekkürler.

I. K O M İ S Y O N

I.Komisyon 'KONU I'de belirtilen husuları görüşmüştür. Bu komisyonda ele alınan hususlar ana hatlarıyla aşağıda belirtilmiştir.

° Öncelikle katılım oran ve kapsamını artırmak üzere tüm toplum kesimlerini etkileyecek yasa tasarıları hazırlanarak, bunların bazıları parlamentolar-dan geçirilmiştir.

° Katılımın artırılması için partilerin örgütlenmelerinde değişiklik yapılması gereklidir. Burada siyasi örgütlerin liderlik yapısında da bürokrasi giderilerek değişikliğe gidilmelidir.

° Siyasi olmayan partiden kaçınılmalı, seçmenin apolitize olması önlenmeli-dir.

° Partilerin çeşitli yollardan finansman sorunları çözümlenmelidir.(Örneğin devlet yardımı, partilere yakın kuruluşlardan vb yardımlar.)

° Bunalım dönemlerinde parlamentoların dışlanması önlenmesinin gerekli-liği üzerinde durularak, en son Körfez bunalımında ABD Kongresinin dışlanarak Başkanın tek başına kararlar alması örnek gösterildi.

° Her konuda (yaptırım uygulanması vb) fikir birliği sağlanarak parlamento zemininde görüşmeler yapılması gereklidir.

° Halk parlamenterlerin davranışlarını yakından izlemektedir ve parlamen-terler de yeniden seçilmeyi istedikleri için halkla karşı karşıya gelirler.

° Günümüzde artık kalıplaşmış siyasi ideolojilerin, kitle ideolojilerinin sonu gelmiştir. Halk vaatlerden ziyade taleplerinin nasıl gerçekleştirile-ceğini bilmek istemektedir.

° Parlamentoları modernleştirme çabalarına girerken, onların niteliklerinin bozulmamasına dikkat edilmelidir.

° Seçimler yapıldıktan sonra halkın sessiz kalması istenmeyen bir durumdur.

° Doğrudan ve dolaylı demokrasiler arasındaki farklılıklardan söz edilirken dolaylı demokrasi (doğrudan olmayan) niteliği taşıyan başkanlık sisteminin özelliklerinden çokca söz edilmiştir.

- Başkanlık sistemi ABD dışındaki ülkelerde pek başarılı olamamıştır.

- Başkanlık sisteminin başarısızlıkları:

. Belirli bir dönem için hükümet atandığı için dönemin sonlarına doğru otoritede, sağlanan siyasi destekte, alınan kararların rasyonel-liğinde azalma meydana gelmektedir.

° Siyasi güce yetkiyi halk verir ve yine halk geri alır.

° Anayasal demokrasi olarak tercih yapılan siyasi sistemle parlamento; siyasi azınlıkları da içeren halktan kaynaklanmalıdır, yürütme kuvvetinden ve çeşitli yönlerden diğer kuvvetler üzerinde denetim işlevi gören kuvvetlerden bağımsız olmalıdır, görevini en iyi şekilde yerine getirebil-mesi için en üst düzeyde destek sağlayıcı hizmet unsurlarıyla teçhiz edilmelidir.

° Demokratik sistemde parlamentonun rolünden söz edilirken konuşmacılar parlamento çalışmalarının içine kapanık bir biçimde yapılmasının halkın partamentoya karşı desteğinin azalmasına neden olduğu hususu işlenmiştir.

° Yapılan gözlem ve araştırmalar kamuoyunun parlamentonun yasama işlevi dışındaki etkinliklerine daha çok ilgi duyduğunu ortaya koymaktadır. Bunun da nedeni; parlamentoların yeterli biçimde çalışmalarından kamuoyunu haberdar edememeleridir. Parlamentonun çalışmalarını kamuoyuna yeterli ölçüde duyulmasının ve bilinçlenmenin sağlanması, semenin kendini temsil edenler üzerinde bir denetim oluşturmaya katkıda bulunmaktadır. Kamuoyunun yeterli ölçüde parlamento çalışmaları konusunda bilgilendirilmesi parlamen- toyu ve parlamenterleri etkilemesinin yanında, sonuçta alınan her türlü karardan halk doğrudan doğruya etkilenmektedir.

° Arjantin'de Federal Başkent'te yayımlanan gazetelerin (yazılı basın) yasama kuvvetinin çalışmaları ile ilişkisini inceleyen bir araştırma sonuçlarını veren bir tebliğ sunuldu. Bu araştırmanın amacı; kitle iletişim araçlarından yazılı basının yasama organı üyelerinin etkinlikleri konusunda bilgi olarak, temsil edilen ile temsil edenler arasındaki bu iletişim kanalının önemini ortaya koymaktadır. Araştırma üç bölümden oluşmaktadır ve çeşitli istatistiksel verilerle desteklenmiştir.

Birinci bölümde parlamentonun çalışmaları hakkında bilgi aktarımı yapılmaktadır. İkinci bölümde 1983-89 döneminde her iki Meclisin üyelerinin parlamentonun belirtilen etkinliklerindeki tavırlarını ve tutumları incelemektedir. Son bölümde yazılı basının parlamento merkez alan, okuyucularına aktardığı yazıların içerik ve miktar açısından analizi yer almaktadır.

Yazılı basın incelenirken şu sorulara cevaplar esas alınmıştır:

1. Gazete neyi sunuyor?
2. Gazete kimi sunuyor?
3. Bu sunuşu nasıl yapıyor?

İlk iki soruya alınan cevaplarla gazetelerin parlamento hakkındaki bilgiler miktar itibarıyla ortaya konulmuştur. Gazeteler yasa tasarı ve tekliflerinin üyeler tarafından ilk sunuluş aşamasına farklı oranlarda, genellikle büyük yer verdikleri ifade edilmektedir. Ayrıca gazetelerde üyelerin yasa tekliflerine yasama organı çalışmalarından daha fazla yer verdiği hususu ortaya çıkmıştır.

Basının yasa tasarı ve teklifinin sunulmasına verdiği önemden sonra yasama organının tasarı ya da teklif üzerindeki teknik çalışmalarına daha az önemle yer verdiği gerçeği ortaya çıkmıştır. Buna bakılarak kamuoyu parlamentonun etkin bir şekilde çalışmadığı kanısına sahip olabilmektedir.

Ayrıca ahlâki (etik) değerlendirme bölümünde siyaset adamlarının kişisel özellikleri ve siyasi açıklamalarının basında büyük oranda yer aldığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak belirtilen dönemde (1983-89) gazetelerin parlamento çalışmalarıyla ilgili yayımladıkları yazılarda yasama çalışmalarının başlangıç aşaması olan sunuş ve son bölümüne yer verdikleri, aradaki komisyon ve diğer teknik çalışmalara, siyasi grupların etkinliklerine hiç yer vermedikleri anlaşılmaktadır. Böylelikle parlamento bir organ olarak değil, üyelerinin etkinlikleriyle basında daha çok yer almaktadır. Parlamentonun siyasi denetim işlevine de basında hiç yer verilmediği görülmektedir.

I.KOMİSYON ÇALIŞMALARI SONUÇLARI

1. Günümüzde demokrasilerin karşılaştıkları sorunlar temsil ile ilgili bir konu olmayıp, kurumsal çerçevede temsilcilerin temsil ettikleri kişiler huzurundaki nitelikleri itibarıyla temsilciden kaynaklanan bir sorundur.

2. Bu sorunların çözümü için temsille ilgili kurumlarda -özellikle parlamentoda- değişiklik yapılması gerekmemektedir. Bunun için parlamentonu özel görevini en etkili bir şekilde yerine getirebilmeleri için kurumlarda uyum konusunda düzenlemeler yapılmalıdır. Siyasi bir karar alınması sürecinde yasama görevlerini aşan işlevlerde bir fikir birliğine varılması ve politikaların icrası üzerinde denetim oluşturulması gereklidir.

3. Temsilciler ile temsil edilenler arasındaki iletişimi artırmak üzere temsil niteliğinin yeniden düzenlenmesi gerekli görülmektedir. Parlamentoların camdan mamûl şeffaf bir yapı gibi her türlü etkinliğinin kamuoyuna aktarılması, böylelikle kamuoyunun kuruma olan güveninin sağlamlştırılması gereklidir.

Parlamentoların şeffaflığı kurumsal tanıtım ve bilgi verici ilanlarla çözümlenebilecek bir mesele değildir. Bazı ülkelerde -özellikle az gelişmiş ülkelerde- ekonomik sorunların fazla olduğu dönemlerde toplum tarafından bu işlem devlet bütçesinin boşa sarfedildilmesi ve kişilerin gereksinimlerine karşı duyarsızlık gösterisi şeklinde algılanmaktadır.

4. Temsil sorunu halkın daha fazla oranda katılım talepleriyle ilişkilidir. Yüksek oranda katılım; katılımcı demokrasi çerçevesindeki unsurlar yoluyla parlamentonun daha iyi bir şekilde işgörmesi sayesinde çözümlenebilir. Halkın katılımı dolaylı/doğrudan olmayan demokrasilerde uygun seçim sistemleri ve vatandaşların seçimlerde adayların belirlenmesi sürecine etkin katılımları sayesinde gerçekleştirilebilmektedir.

5. Temsil sorununun çözümlenmesinde toplumun değişen karmaşık gereksinimlerine partilerin yeterli ölçüde ilgi göstererek önemli bir rolü üstlenmesi konusunda bazı yöntemlerin benimsenmesi gereklidir. Siyasi partilerin değişim (transformasyon) geçirmesi konusunda onların siyasi ideolojileri terketmeleri ima edilmemektedir. Partilerde fikirler, doktrinler ve ilkeler gerekli unsurlardır. Ancak partiler toplumun istemlerine karşı esnek tavır almak zorundadırlar. Böylelikle partiler toplumun güvenini kazanarak, toplumun istekleri konusunda bir aracılık/arabuluculuk görevi üstlenmiş olurlar.

6. Temsil edilen/seçmen ile temsilciler/üyeler arasındaki ilişkilerin yeniden düzenlenmesinde her topluma uyabilen bir şablon verebilmenin mümkün olmadığı ve bu konuda her toplumun kendi kültürel gerçeğine uyarlamalar yapabileceği dikkate alınmalıdır.

Değişiklikler ve düzenlemeler, özellikle bir bütün olarak yönetici kesimin ve sosyal bünyenin siyasi kültüründe herhangi bir değişme olmadığı takdirde, formal olarak alınan kararlarla gerçekleştirilemez.

II. K O M İ S Y O N

II. Komisyon 'KONU II'de belirtilen hususları görüşmüştür. Bu komisyonda ele alınarak incelenen ve tartışılan hususların ana hatları aşağıda ifade edilmiştir.

° Demokratik fikir birliğinin merkezi olarak parlamentoyu ele alan tebliğinde konuşmacı öncelikle demokraside yasama, yürütme ve yargı kuvvetinin ayrılığı ilkesini vurguladı.

° Tüm Amerika kıtası düşünüldüğünde ülkelerin çoğunda seçimle göreve gelmiş parlamentolar vardır.

° Parlamenterlerin rolü nasıl güçlendirilebilir?

- Öncelikle parlamenterler kamuoyu huzurunda görev yaptıklarını hiçbir zaman unutmamalı ve dürüstlük ilkesinden kesinlikle ayrılmamalıdır. Parlamento aleyhine zaman zaman moda haline gelen tutumları önleyici tedbirler alınmalıdır. Parlamento etkinliklerinin herkesce bulunmesi sağlanmalıdır. Siyasi partisiz demokrasi ve parlamento olmayacağı için partiler olmaksızın sistem ayakta duramaz. Hürriyet farklı şekillerde tanımlanmaktadır, ancak ifade hürriyetine engel konulmamalıdır.

° Demokrasilere sonveren darbe ve ihtilâllerin önlenmesi için gerekli önlemler alınmalıdır. Kamuoyunun her türlü gelişmeden haberdar olması, demokrasi konusundaki bilincinin ve dikkatinin canlı tutulması önlemler arasında sayılabilir. Tüm yetkilerin bir elde toplanması uzun süreli olamaz. Parlamento ve parlamentoya kaynak teşkil eden kurumların ortadan kaldırılması son derece tehlikelidir. Bu tür davranışlar cehennemin kapısının aralanmasıyla eşdeğerdedir.

° Tüm yapıları birden değiştirerek mükemmelliğe ulaşmak sanıldığı kadar kolay değildir. Bu nedenle her değişiklik önerisi parlamento zemininde tartışılarak sonuçlandırılmalıdır.

° Her toplumda çeşitli kesim ve alanlarda ' e l i t ' vardır. Bu husus çok önemlidir. Sorun onların olması ya da olmaması değil, onların spekülasyonuna engel olunmasıdır.

° Yönetimin/icranın kararlarının faturası tüm topluma çıkarılmaktadır.

° Avrupa ile Amerika kıtası ülkeleri arasında pekçok farklılıklar mevcuttur.

° Parlamentoların yürütmeyi kontrol yetkileri iki meclisli ya da başkanlık sisteminin yürürlükte olduğu ülkelerde bir tür entegrasyonu yansıtmaktadır. Entegrasyon başkanlık sisteminin benimsendiği ülkelerde daha belirgin olarak karşımıza çıkmaktadır. Seçim sisteminde bazı değişiklikler yapılarak bu olasılık kısmen bertaraf edilebilmektedir. Bu konuda bir formül dikte ettirmek ya da bir kalıp önermek zordur. Ancak burada konferansa katılanlar en iyi temsil sistemi konusunda bir formül aranmadığı hususunu unutmamalıdır.

° Sistemden yakınma bir ölçüde sistemin işleyişine ya da kötü işleyişine

neden olanların cezalandırılmasıyla giderilebilir. Ancak kötü işleyişe neden olanların teşhiri ya da cezalandırılması yeterli olmayabilir.

° Modern parlamentolarda yasama yetkisinin büyük ölçüde komisyonlara devredilmiş olduğu görülmektedir.

° 1958 Fransız Anayasasında Parlamente'ye ikinci bir görev olarak denetim görevi de verilmiştir.

° Uluslararası ya da kıtalararası sorunlar belirdiğinde, bunları önleyici hazırlık ya da ön toplantılar yapılması sorunların çözümüne katkıda bulunur.

° Başkanlık sisteminde yetki başkan lehine bozulmuştur.

° Arjantin'de başkanlık sistemi kurulurken ABD Anayasası dikkate alınmıştır. Diğer Güney Amerika ülkeleri ve Arjantin demokrasiyi destekleyici kurumlar-

dan yoksundur.° Başkanlık sisteminde yasama ve yürütmenin birbirine yakınlığı araştırma ya da soruşturma komisyonlarını devreden çıkarabilmekte ya da yetkilerini daraltabilmektedir.

° Yürütme kuvveti her zaman güçlü olmayabilir. Bu durumda yürütmenin icraatını denetleyecek çok güçlü muhalefete ihtiyaç vardır. Bu nedenle bazı anayasal reformlar yoluyla başkanlık sisteminin konuşmacıların ülkelerinde geliştirilebileceği vurgulandı.

° Başkanlık sisteminde hükümet başkan tarafından atanmaktadır. Diğer bir deyimle başkan hükümeti oluşturması için diğer sistemlerdeki başbakan görevinde bulunan koordinatör bakanı atamaktadır. Koordinatör bakan yasa tasarılarının hazırlanması ve sunuluşunda önemli görevler üstlenmektedir. Burada koordinatör bakanın istifası ya da görevden çekilmesi halinde kabinenin durumu konusunda bir belirsizlik ortaya çıkmaktadır. Yasama ve yürütmenin son derece esnek tavırlar içinde olması bir zorunluluktur.

Bu bölümde Türk Delegasyonu Başkanı, TBMM İdare Amiri, Kütahya Milletvekili Sayın Mustafa Uğur ENER Komisyon Başkanlığına bir soru yöneltti.

SORU : " ABD DIŞINDA, GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDE BAŞKANLIK SİSTEMİNİN BAŞARILI OLABİLMESİ İÇİN ÖNERİLERİNİZ NEDİR? "

CEVAP : Öncelikle kuvvetler ayrılığı ilkesinin yerleşik olması gerekmektedir. Her kuvvet birbirinden bağımsız olmalıdır.

Devlette yer alan kuvvetler kurumlaşmalıdır.

Toplumun siyasi, ekonomik ve kültürel bakımlardan başkanlık sistemine hazırlıklı olması , ayrıca genel yapısının uygun olması gerekmektedir.

Başkanlık sistemi, gelişmekte olan ülkelere ziyade gelişmiş ülkelerde başarıyla uygulanmaktadır.

II. KOMİSYON ÇALIŞMALARI SONUÇLARI

SÖZLE İFADE EDİLMEMİŞ FİKİR BİRLİĞİ

1. Demokratik kurumlar iki sorunla karşı karşıyadır:

- Hükümetin etkili/randımanlı bir çalışma için gerekli koşulları haiz bir biçimde oluşturulması
- Yetkinin kötüye kullanılmasının önlenmesi

Parlamentoların kendi etkinlikleri ve 'Yürütme Kuvveti' üzerindeki denetim faaliyetleri yoluyla denge sağlanmıştır.

2. Başkanlık sisteminde yürütmenin tek kişiye bağlı olma özelliği, tüm kurumsal sistemin büyük ölçüde sorumlu olanların başarıya ve başarısızlığa neden olan nitelikleriyle bağımlıdır. Bu nedenle, bunalım dönemlerinde kamuoyuna herhangi bir bilgi verilmemesi halinde, kamuoyu huzursuz olarak tüm dikkatlerini başkan üzerinde toplamaktadır.

3. Ancak bu durum Avrupa Parlamentosunda olduğu gibi, bunalım dönemlerinde hükümetin bunalımın yarattığı gelişmelere bağlı olarak çok hızlı bir şekilde cevap verilmesi ya da tepkide bulunulmasını engelleyici bir bir düzen oluşturulmasına yolaçmamalıdır.

4. Karma bir sistem ve dört yıldan daha uzun olan görev süresinin kısaltılması Latin Amerika ülkeleri gerçeklerine daha uygun olduğu görülmektedir.

5. Henüz yeterli ölçüde pekişmemiş olan Latin Amerika ülkeleri demokrasi-lerinin güçlü parlamentolara gereksinimi vardır. Güçlü parlamento oluşturmak üzere parlamentonun yeniden seçilmesi , seçim/seçmen sisteminde ve üyelerin seçim şeklinde değişiklik yapılması zorunludur.

6. Yürütme kuvveti ile yasama kuvveti arasında işbirliği yapılması uygun olup, bu kuvvetlerin birbirlerine bağımlı olması uygun değildir. Parlamentonun, yürütme kuvvetini denetlemek üzere büyük yetkilere sahip bir 'Denetim ve Soruşturma/İnceleme Komisyonu'nun olması gereklidir. Bu komisyonun başkanlığını bir muhalefet üyesi yapmalıdır. Böylelikle parlamentonun şeffaflığı teminat altına alınmış olur.

III. K O M İ S Y O N

Bu komisyonda ' Uluslararası ve Bölgesel Parlamentolar ' konusu ele alınmıştır. Görüşülen hususlar ana hatlarıyla aşağıda verilmiştir.

° Belirli bir bölgede bulunan ülkelerin çeşitli siyasi unsurlarının biraraya gelmesiyle parlamento niteliği taşıyan örgütlenmelerle oluşturulan kuruluşların bölge sorunlarının çözümüne katkıda bulunabilecek düzenleme anlaşmalarının hazırlanmasında yararlı olmaktadır.

° Uluslararası parlamento niteliğindeki bölge ülkelerinin biraraya gelmesiyle oluşturulan gruplar ve örgütler, kendilerini oluşturan ülkelerden delegasyonları ilk aşamada gayriresmi olarak ziyaretleri ve görüşmeleri sayesinde görüş alışverişinde bulunmaktadır. Daha sonra resmi zeminde karşılıklı komisyonlar şeklindeki ziyaretler fikir alışverişine yeni bir boyut kazandırmıştır. Komisyonların temaslarıyla ortak parlamento komisyonlarının teşkil edilmesi sağlanır. Böylelikle ikili anlaşmaların taslakları hazırlanır. Domayısıyla öncelikle birbirleriyle komşu olan ülkeler arasındaki ilişkileri artırıcı ve kolaylaştırıcı özellikte bir entegrasyon/bütünleşme başlatılmış olur.

° Avrupa kıtasında Avrupa Ekonomik Topluluğu üyesi ülkelerin görüşme platformu olan Avrupa Parlamentosu gibi Amerika kıtasında Panamerikan Parlamentosunun oluşturulmasına duyulan istek ve özlem açıkça ifade edildi.

° Latin Amerika'da entegrasyon sürecinde parlamentoların rolü konulu bir tebliğde üzerinde durulan hususlar şunlardır:

- Demokrasi açısından entegrasyonun temel unsuru olarak bölgesel entegrasyon ve söz konusu bölgedeki demokratik sisteme sahip olan ülkeler arasındaki ilişkiler, amaçlanan entegrasyon sürecine vatandaşların katılımı önemli hususlardır.

- Entegrasyon fikrinin kurumsal bir ilke şeklinde ifadesi konusunda parlamentoların gelişmeyi sağlayıcı ve mevcut uluslararası sistemlerden güçlü uluslararası ilişkilere geçişin sağlanmasındaki rolü büyüktür.

- Siyasi partilerin katılımı entegrasyon ve işbirliği sürecinin teminatıdır.

- Parlamentolararası ilişkiler halkların istemlerinin ifade edildiği forumlardır. Milletlerüstü parlamento oluşturulması fikrini gerçekleştirme üzere milletler/halklar arasında entegrasyon ve dayanışmanın gerçekleştirilmesi gereklidir. Bu konuya yönelik olarak kurulmuş bulunan Parlamento-lararası Birlik , Birleşmiş Milletler, Contadora, Andean vb çeşitli teşkilatlar zaman zaman bağlayıcı kararlar alabilmektedir.

° Bölgesel ve bölgesel olmayan Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisinin oluşumu, amaçları ve etkinliklerinden söz edilirken, konuşmacının bulundu-

ğu bölgede kurulmuş bulunan Latin Amerika Parlamentosu, Andean Parlamento- su ve Orta Amerika Parlamentosunun etkinliklerinin artırılmasına yönelik yoğun çalışma yapılmasının gerekliliği belirtildi.

° Avrupa Parlamentosunun işleyişine duyulan hayranlık açıkça ifade edilerek, Latin Amerika ¼ için bir model olarak alınmasının önemi ifade edildi.

° Entegrasyon sürecinin hızlandırılması için sorunlar süratle kesin bir şekilde çözümlenmelidir. Ayrıca diğer kıtalardaki kuruluşlarla entegrasyon için katılımın aktarılmasına duyulan gereksinim belirtildi.

° Birbirleriyle sınırı bulunan ülkelerin Berzilya ve Arjantin örneğinde olduğu gibi ikili parlamentolar oluşturulmasının Latin Amerika ülkelerinin entegrasyonuna bulunabileceği büyük katkı konusunun işlendiği diğer bir tebliğdeki önemli noktalar şunlardır:

- İki ülkeli parlamentolar her iki ülkenin Anayasalarına uygun olarak benimsenmiş bir anlaşmayla oluşturulabilir.

- Her ülke yasama organlarından ayrı ayrı 25 kişinin her yıl atanmasıyla oluşturulurlar.

- Her iki ülke sorunlarını ele almak üzere toplantının yapıldığı ülke parlamentosunun içtüzüğünün yürürlükte olduğu, yılda bir defa toplantı yaparlar. Bu toplantılarda kendi ülke parlamentolarından gelen öneriler üzerinde bir karara varırlar. Öneriler toplantının yapılacağı günden en az 60 gün önce karşı tarafa iletilmelidir. Benimsenerek kesinlik kazanan öneriler, hükümetlere gönderilir. Başkan toplantının yapıldığı ülke temsilcileri arasından seçilir.

° Günümüzde ülkeler arasında her zamankinden daha çok bir entegrasyon gerçekleştirme gayreti içindedirler. Entegrasyonun ilk adımı olarak hiç şüphesiz karşılıklı diyalogun, tartışmanın ve önerilerin bölgeyi ilgilendiren sorunların çözümlenmesine büyük katkısı vardır.

° Federal Almanya delegesi öncelikle Almanya'daki parlamentolar hakkında bilgi verdikten sonra, Avrupa kıtasındaki uluslararası netilikteki Avrupa Konseyi Danışma Meclisi, Batı Avrupa Birliği Asamblesi, Kuzey Atlantik Asamblesi ve Avrupa Parlamentosunun kuruluşu, üyeleri, organları ve çalışmaları hakkında bilgi sundu.

III. KOMİSYON ÇALIŞMALARI SONUÇLARI

1. Uluslararası ilişkilerde ortaya çıkan yeni gerçekler çok önemli olguları; üye ülkelerin fiziki, siyasi ve ekonomik entegrasyonunu gündeme getirmektedir.
2. Gerçek ve etkin bir entegrasyon ilik hedef olarak ülkelerin dengeli ekonomik büyümesini önermektedir.
3. Siyasi entegrasyon demokratik siyasi sistemleri ve bölgesel parlamentolar yoluyla, ortak hukuki çerçevenin değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır.
4. Yeterli olabilmesi için bölgesel kurumların ve bu kurumlara üye devletlerin üyelerinin belirlenmesi gereklidir. Devletleri temsil eden üyeler, entegrasyon sürecindeki ortak hedefleri gerçekleştirmek üzere ulusal sorumluluklarından bir ölçüde feragat etmelidir.
5. Ülkeler arasında birbirlerine bağımlı olma hususu büyük önemi olan politikaların belirlenmesini gerektiren çağdaş dünya koşullarıyla tesbit edilmiştir.
6. Ülkelerüstü parlamenter kuruluşlarca benimsenen kararların gerçek anlamda etkin bir şekilde yerine getirilmesi için uygun hukuki ve kurumsal yöntemlerin/işleyişlerin benimsenmesi zorunludur.
7. Ülkelerüstü kurallar/yasalar hukuki güvenliği tehlikeye sokmaksızın önerilen hedeflere ulaşmak amacıyla ulusal kurallarda/yasalarda etkin bir koordinasyonun yapılmasını gerektirmektedir.

IV. K O M İ S Y O N

Bu komisyon balıca ' Yasama işlevinin modernizasyonu, yasamaya destek sağlayıcı etkinlikler, parlamentelerinin ve parlamentonun çalışmalarının işlevsel olarak hızlandırılması ' konularını ele almıştır.Çeşitli konuşmacıların tebliğlerinin önemli noktaları aşağıda belirtilmiştir.

° Uluslararası tanınmış bir şahsiyet olan ABD Kongre Araştırma Servisi Uzmanı Paul S.Rundquist'in IV.Konu ile ilgili tebliğinde ifade ettiği hususlar:

- Tüm dünyada kamu görevlileri, bilimadamları, gazeteciler ve hatta sade vatandaşlar yasama çalışmalarıyla ilgilenmektedir. Bu nedenle yasama faaliyetlerinin modernleştirilmesi çok önemli bir görev olarak karşımıza çıkmaktadır.

- Bilgiye erişim olarak nitelendirebileceğimiz enformasyon teknolojisi yasama çalışmalarına uyarlanabilmektedir. Bilgisayarlarda kaydedilen büyük gelişmeler yasama çalışmalarının daha az bir bedelle daha hızlı bir şekilde yerine getirilmesini sağlamaktadır. Bilgisayar teknolojisinden yararlanarak; yasama ile ilgili dokümantasyon (yasa tasarısı/tekliflerinin metni, görüşme tutanakları, yasalasmış tasarısı/tekliflerle ilgili raporlar vb) en son şekliyle yazılı olarak elde edilebilmektedir. Henüz yasalasmayı bekleyen ya da yasalasmış tasarısı/teklifleri içeren yasama veri tabanları, mer'i kanunların metinlerini bunlarla ilgili yürütmenin ve yargının aldığı kararları ve yasama meclislerinin muhasebe sistemlerini içeren yasaa veri tabanlarına parlamentelerin odasındaki küçük bilgisayarlarla kolaylıkla ulaşılabilmektedir.

Genel Kurul Salonundaki elektronik oylama sisteminin bilgisayara bağlanabilmesi sayesinde, parlamenteler ve liderler önemli yasama faaliyetlerindeki oylamalarla ilgili bilgi alabilmektedir.

- Bilgisayar teknolojisinin iki önemli unsuru olan donanım (hardware) ve yazılım/program (software) sistemlerinin maliyetlerinde düşme meydana gelmiştir. Yüksek teknolojinin yasama faaliyetlerine uyarlanması maliyet-fayda ilişkilerini ön plana çıkararak bürokrasiyi ve kağıt üzerindeki işlemleri yok denecek kadar azaltmıştır.

- Yasamanın modernleştirilmesi yasama organı ve üyelerinin seffaflığına katkıda bulunmaktadır.

- Bir asırı aşkın bir süredir Parlamentolararası Birlik tüm dünyadaki yasama organları arasındaki temaslarda teşvik edici bir işlevi gerçekleştirmektedir. Güney Amerika, Doğu Avrupa, Afrika ve Asya'da halen devam etmekte olan reform hareketleriyle birbirbirimizden öğrenebileceğimiz daha pekçok husus vardır. Avrupa Parlamentosu örneğinde olduğu gibi çokuluslu parlamentolar giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Ancak, söz konusu cazip kurumlar için ilk olarak ulusal düzeyde güçlü,

işlevsel, temsilci kurumlar geliştirilmesi gereklidir.

- Avrupa'da çokuluslu kurumlar bir evrim yaşamaktadır. Dünyanın diğer kesimlerindeki uluslar da birbirimize yardımcı olabilecek yasama yaşantısı deneyimlerimizden yararlanmalıdırlar.

- Her ülkenin ulusal yasama meclisinin, söz konusu ülkenin tarihini, kültürünü ve siyasi deneyimlerini yansıttığı hususu unutulmamalıdır.

- Yasama meclisleri birbirlerinden farklı yapıdadırlar, ancak demokratik kurumların yalnızca ve vatandaşlarımıza güven duygusu aşılacak biçimde çalışıyorsa güven oluşturabileceği kanısını paylaşıyoruz.

° Günümüzde bilgisayar kullanımı çok geniy bir alana yayılmıştır. Bilgisayarın kullanılmadığı bir alan yok gibi görünmektedir. Gündelik yaşamın her diliminde bilgisayarlarla karşılaşırız. Teknolojinin insan yaşamına getirdiği elektronik kolaylıklar, yasama işlevleri arasında öncelikle bilgiye erişimi (informatics) güçlendirerek bürokrasiyi ve kağıtlarla yazılı iletişimi azaltmıştır. Yasama süreçlerinde modernleşme çabaları maliyet ve elde edilen yararlar arasında bir bağlantı kurulmasını gündeme getirmektedir.

Bilgisayarların, gelişmiş teknolojinin yasama sürecinde yeralması sorunları çözümlememekle birlikte, çözümlerine yardımcı olmaktadır.

° Arjantin Parlamentosu tüm Arjantin'i kapsayan bir bilgi ağı kurulması ve çeşitli kurumlardan alınabilecek bilgilerin bir standart çerçevesinde düzenlenerek aktarıma hazır bir şekle getirilmesi için yasa hazırlanmıştır.

° Şili Parlamentosu ülkesinde etkili ve yeterli bir bilgisayar sistemi kurulması fizibilite çalışmaları sırasında Türkiye de dahil olmak üzere, kapsamlı bir anket çalışması yaptıktan sonra sistemini oluşturma çalışmalarını başlatmıştır.

° Herşeye rağmen bilgiye erişim teknolojisinin, bilgisayarların vb cihazların kullanımının parlamentoların modernleştirilmesi anlamına gelmediğinin hatırdan çıkarılmaması gereklidir. Ayrıca, yüksek teknolojin arkasında görünmeyen yüksek bedel unutulmamalıdır.

° Parlamento zemininde yapılan görüşmeler hakkında kamuoyunun bilgilendirilmesi çok önemli bir konudur. Kitle iletişim araçları genellikle siyasi şahsiyetlerin karşı karşıya gelmelerine ve yetersiz oldukları hususlara daha fazla yer vermektedir. Bunun nedeni; parlamentoların seçmenlerin oylarıyla işbaşına gelenlerin bulunduğu "camdan mamül yapı" olmalarıdır. Bununla birlikte basında çıkan, yasa tasarısı/teklifinin görüşülmesiyle ilgili haberlerden ya da yazılardan uzunca bir süre sonra resmi tutanaklar okuyuculara ulaşmaktadır. Bu husus okuyucunun ilgisini azaltmaktadır. Bu sorunun çözümü için yasal düzenlemeler yapılması sürmektedir. Böylelikle görüşme tutanaklarının en geç yedi gün içinde okuyucunun hizmetine sunulması sağlanmış olacaktır.

° Yasama işlevinin modernizasyonunda bilgisayar ve yasama görevi, parlamentoların işlevsel yönüyle geliştirilmesi konularını inceleyen bir tebliğde modernizasyonun gerekliliği ve bu konuda bazı öneriler verilmiştir.

° Türk Heyetinden Ahmet Özçam imzasıyla parlamento ve etkinliklerinin kamuoyunca bilinmesinin demokrasiye katkıları, seçmenler ile parlamenterler arasındaki bağlar üzerinde oynadığı güçlendirici rolü, kamuoyu oluşturmaksızın anayasadan gücünü alan demokratik katılımın mümkün olamayacağını ve siyasi parti liderliğinin milletvekilinin şahsında güven oluşturmak üzere sorumluluk içerdiğini ifade eden siyasi bir tebliğ bastırılarak siyasi tebliğ olarak dağıtıldı.

IV. KOMİSYON ÇALIŞMALARI SONUÇLARI

Konferans sırasında konuşmacıların yaptığı sunuşlar ve ardından yapılan tartışmalar, parlamentolar ve eksiklikleri konusunda genel bir kanının olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. İşte bu eksiklikler yasama kuvvetinin kendine has hiyerarşisine aykırıdır ve bu husus parlamentoyu özellikle başkanlık sisteminin yürürlükte olduğu ülkelerde yürütme kuvveti ile diğer kuvvetlerin yeterli ölçüdeki dengesinin kaybolması tehlikesiyle karşı karşıya bırakmaktadır.

Açık bir şekilde eksiklikler konusunda varılan anlaşmayı dikkate alarak, şu fikirler ifade edilmiştir:

A) Bilim ve teknolojiye kaydedilen ilerlemeler ve yasama meclisinin ele almak zorunda olduğu belirli konularda yasama meclislerine ihtiyacı olan her türlü bilginin sağlanması için yardım gereklidir. Yasama organının üyeleri söz konusu her türlü bilgiye erişebilmelidir. Bununla birlikte, siyasi nitelikteki karar verme yetkisi üyenin kendisine aittir.

B) Konferans boyunca ve özellikle IV. Komisyon çalışmaları sırasında parlamento komisyonlarının işlevleri ve yasama çalışmalarına sağladığı yararlar hemen hemen tüm konuşmacılar tarafından irdelenmiştir. Böylelikle bu kurumun olağanüstü bir öneminin bulunduğu anlaşılmaktadır.

Sunulan bazı tebliğlerde komisyonların ikinci derecede öneme sahip bazı konuların doğrudan yasalaşmasını kolaylaştırdığı da ifade edilmiştir. Halen yürürlükte bulunan sistem, meclisin ele almak zorunda olduğu diğer hususlar üzerinde inceleme yapmak, görüşmek ve karar vermek üzere muhafaza edilmesinin yararı anlatıldı. Bunun yanında bazı tebliğlerde nihai kararın kesinlikle meclis tarafından alınmasının gerektiği hususu ifade edildi.

C) Farklı kitle iletişim araçlarıyla parlamento çalışmalarının acilen kamuoyuna duyurulması ve tanıtımının zorunlu olduğunu önemli belirten pek çok tebliğ sunulmuştur. Aynı zamanda vatandaşların komisyon çalışmalarına katılabilmelerinin sağlanması teklif edilmiştir. Bu şekilde kamuoyunun yasama etkinliklerine olan dikkati ve demokrasi sürecine katılımının artacağı belirtildi.

Parlamento görüşme tutanaklarının geç yayımlanması sorununun vatandaşların yasama meclisli ve çalışmalarına karşı duyarlılığının sürekliliğini ve yasama sürecine çeşitli aşamalarındaki katkılarıyla yönlendirme gücünü azaltması nedeniyle en kısa zamanda çözümlenmesinin zorunluluğu vurgulandı.

Parlamentonun demokratik açıdan şeffaflığının sağlanmasının önem ve gerekliliğinin kuvvetle belirtildiği bazı tebliğlerde, seçmenlerin kendilerini temsil edenlerin çalışmaları hakkında bilgi sahibi olma isteğinin kaynağı anayadan gelen bir hak olduğu belirtildi. Kamuoyunun bilgilendirilmesi, kamuoyunun parlamentoya olan güvenini pekiştirici bir rol oynamaktadır.

D) Çağdaş teknolojik gelişmelerin sağladığı kolaylıkların yasama hizmetlerinde kullanılmasının son derece önemli olduğu konusunda bir fikir birliği oluşmuştur.

Bilgisayar sisteminin sağladığı en büyük avantaj; diğer sistemlerle iletişiminin sağlanarak geniş bir bilgi ağına en kısa sürede, bürokrasi olmaksızın erişilmesini sağlamasıdır. Bilgisayar ve bunun yanında çağdaş yüksek teknolojilerin yasama işlevlerine uyarlanması bürokrasiyi azaltmıştır. Çeşitli bilgi ağlarına erişimin sağlanmasıyla kısa zamanda yasama organı üyesinin bilgilendirilmesine rağmen, nihai karar üyenin inisiyatifindedir.

Çağdaş teknolojinin sağladığı yararlar yanında , bu teknolojinin arkasında gizli olan maliyet unsuru gözardı edilmemelidir.

SONUÇTA yüksek teknolojinin yasama işlevlerine uyarlanması sorunları çözümlememekle birlikte, çözümüne katkıda bulunmaktadır.

Toplantının sonaermesinden sonra tüm ülkelerden gelen delegelerin katılımıyla bundan sonraki Kongrenin gelecek yılın (1991) Nisan ayında İtalya'da yapılması önerisi benimsenmiştir. Ancak konuyla ilgili nihai kararın Parlamentolararası Birlik Toplantısında verilmesi üzerine anlaşmaya varılmıştır.